

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

עין משפט
גר מצוה

בן א ב מ"י פ"י מ"ג
שכירות ה' א סג
לאין קפד עושי' מ"מ פ'
שלט סע"ף א'
פ"ד ג ד ה מ"י ע"ג פ"ג
ה' יא סג ע"ג ע"ג
עושי' ע"מ פ"י שלט סע"ף
פ"ד ג ד ע"ג כ"ג
פ"ה ג ד ע"ג כ"ג
פ"ו ט י מ"י ע"ג סג
י ג ד עושי' ע"ג
סע"ף טו:

(א) ולעיל פ"ה (ג) (ב) א"ש
(ב) שבת י"ג ע"ג
(ד) ולעיל לד' ע"ג
(ה) משפחה פ"ב (מ"ו)
(ו) ודבריו (ג) (ד) ז"ל שכתו
(ז) ז"ל מדרבנן (ח) קמ"ל
(ח) קמ"ל כ"ג ר"מ (י) (יא) ז"ל
כ"ס

הגהות הב"ח

(ב) ג"מ קמיה דרב כהנא
אמר לי דלמא בעושי
בסעודתן דענדו ואללו
ורב א"פ"ה נחא:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ח"ק ל"ל
כו' י"ב אבל הר"ש
מפס"ל להיפך וכושיטתו
שפסק בגולה מהמכוס
וכ"ד הר"ף והמ"ס
שהשמיטו לפני מימרי דרב
אפי' [ב] חוב' ד"ה א'
שלט וזכה בו י"ב דלא
כש"י ד"ה לדידיה טור:

ומהלך כעושה מעשה דמי ואפ"ה אי לאו משום השבת אבידה לא אכלה: כשהוא פורקת מהיבן אכלה אימא יעד שתהא פורקת תנינא להא דתנו רבנן וחמור וגמל אוכלים ממשאו' שעל גביהן ובלבד שלא ישול בידו ויאכילם: **מתני'** אוכל פועל קישות שלא אפילו בדינר כותבת ואפילו בדינר ר' אלעזר חסמא אומר לא יאכל פועל יתר על שכרו וחכמים ימתירין האבל מלמדן את האדם שלא ידא יתן ויהא סותם את הפתח בפניו: **גמ'** חכמים היינו תנא קמא איבא בנייהו אבל מלמדן ליתנא קמא לית ליה מלמדן לרבנן אית להו מלמדן איבעית אימא איבא וידב דרב אמר רב אסי אפילו לא שכרו אלא לבצור אשכול אחד אוכלו ואמר רב אסי אפילו לא בצר אלא אשכול אחד אוכלו וצריבא דאי אשמעינן הך קמיותא משום דלא איבא למיתב לכליו של בעל הבית אבל היבא דאיבא למיתב לכליו של בעל הבית איבא ליתב ברישא והדר ליבול ואי אשמעינן בהא דאפשר לקיומי לבסוף אבל היבא דלא אפשר לקיומי לבסוף אימא לא צריבא איבעית אימא איבא בנייהו דרב דאמר רב מצאתי מגילת סתרים בי רבי חייל וכתוב בה איסי בן יהודה אומר יבי תבא בכרם רעך נביאת כל אדם הכתוב מדבר ואמר רב לא שבק איסי חיי לכל בריה אמר רב אשי אמריתיה לשמתתא קמיה דרב כהנא (ב) דלמא בעושי' בסעודתם דעברו ואכלו אמר לי אפילו הכי נחא ליה לאיניש לאוגר אנגור וניקטפיה לפרדיסיה ולא ניתו כולי עלמא ואכלו ליה איבעיא להו פועל משלו הוא אוכל או המשל שמים הוא אוכל למאי נפקא מינה דאמר תנו לאשתי ובני אי אמרת משלו הוא אוכל יתבין להו אלא אי אמרת משל שמים הוא אוכל לדידיה זכי ליה רחמנא לאשחו ובניו לא זכי להו רחמנא מאי תא שמע אוכל פועל קישות ואפילו בדינר כותבת ואפילו בדינר אי אמרת משלו הוא אוכל אוגר בדנא אכיל בוזא ואלא מאי משל שמים הוא אוכל סוף סוף אוגיר בדנא אכיל בוזא אלא מאי אית לך למימר רחמנא זכי ליה הכא נמי רחמנא זכי ליה תא שמע ר' אלעזר חסמא אומר לא יאכל פועל יתר על שכרו וחכמים מתירין מאי לאו בהא

אלא אימא עד שתהא פורקת דקד"א שאינה אוכלת אלא כשהיא רואה הגפן בפניה אבל כשהינה רואה שהגפן עליה או נעגלה אינה אוכלת ואע"ג דטעמא דחסימה לאו משום דחויא ומלעצרת הוא (ג) קמ"ל דלא קאי אמפני השבת אבידה דמן הדין אוכלת אלא מילתא צפאי נפשיה הוא: **איבעית אימא** א"מא דרב א"מא בנייהו דרב"ק שומכר פועל לית ליה דרב ורע"ג דלסיני בן יהודה איירי בעושי' כסעודתן מ"מ לא מיקרו פועלים כיון שלא מדעת בעל הבית עושי' א"י אמרת משלו הוא אוכל יתבין זהו דמשעה ששכרו הו' כאלו התנה עמו ואי משל שמים הוא אוכל לא יתבין להו (ב) שלא זכה לו הכתוב אלא מה שהוא לועס ואוכל ואין לו כח ליתן (א) (כולם): **בן נמצא** בספרים ישנים וכן נראה צ"ג בן נמצא בפ"ה קמ"ל ורי

לאו כנפשך הו' מודו כ"ע דלכול יומר מכדי שכרו דרמננא זכה ליה ולא גרסי' דכולי עלמא משלו הוא אוכל דהא כ"ש דאי משל שמים הוא אוכל דהו' אכל יתר מכדי שכרו אי לאו כנפשך ויש ליישב הגירסא משום דמעיקרא הו' בעי למיפסח מת"ק דמשל שמים הוא אוכל דכהני לו ומחזר ופושט מדברי חכמים שכתב משל שמים כו' וא"כ ת"ק נמי סבר הכי דזין ת"ק לחכמים ליכא אלא הא דאמרן לעיל והדחה אומר לעולם אימא לך משלו הוא אוכל כמו שדחימי לך למעלה: **וא"י** אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו וא"כ דמאי פרי' הא כיון דהו' אינו יכול לאכול הו' ליה כחולה שאינו יכול ליתן להס וי"ל דלא דמי לחולה דחולה אינו תלץ לפירות שלפניו ולהכי לא זכי ליה רחמנא אבל נזיר דמאז זכי ליה כשאר פועל וא"כ אלא מאי משל שמים הוא אוכל אי"כ אמאי נקט נזיר וי"ל דלדורכא דמילתא נקט שהנזיר רגיל לומר כן לפי שאינו אוכל: **השוכר את הפועל** דקצות ד' בו' חיימה דאם היה רואה לאכול כך בלא קציעה היתה נגמרה מלאכתו ולא היה בכלל דייש ובשביל שחושב הו' בכלל דייש וי"ל דהכא מיירי במקום שנהגה הוא לקצות מאיס דהשתא בלא מהשבה אלא כסממא הו' דבר של נגמרה מלאכתו למעשר ועוד דין הוא שיאכל פועל ע"י מחשבתו כיון דעל ידי מהשבה זאת חשיב לא נגמרה מלאכתו לענין שו"כ ופסור:

על קמיופ"ג דמר סבר משלו הוא אוכל ואמר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכולי עלמא משלו הוא אוכל והכא בכנפשך קמיופ"ג מר סבר כנפשך בדבר שמוסר נפשו עליו ומר סבר כנפשך (ב) מה נפשך אם חסמת פטור אף פועל אם חסמת פטור תא שמע נזיר שאמר תנו (ג) (לאשתי ובניו) אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו התם (ד) משום לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב תא שמע פועל שאמר תנו לאשתי ובני

תורה אור השלם

א כי תבא בכרם רעך
ואכלה ענבים כנפשך
שבעך ואל כלך לא
תתן: דברים כ"ה

מוסף רש"י

אף פועל אם חסמת
קצת דמים שלא לאכול או
בחוקה פטור. מלאו דלא
חמסו (גר"י פ"ה)

אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו ותנינא פועל (ג) מידי גבי הודו תניין תא שמע מנין לפועל שאמר תנו לאשתי ובני שאין שומעין לו שנאמר ואל כלך לא תתן וכי תימא הכי נמי נזיר אי הכי משום אל כלך לא תתן משום לך לך אמרין נזירא הוא אין הכי נמי ואיירי דקתני לה בלשון פועל קא נסיב לה קרא דפועל תא שמע (ב) השוכר את הפועל לקצות בתנאים הרי

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

על מנת שיאכל בני בשכרי. פי' בקונט' שיאכל בנו עם האב בשכר פעולה האב וקשה דמאי פריך בנו אמאי חייב הא ודאי מקח גמור הוא ומאי קאמר נמי דמיחוי כמקח אלא נראה בשכרו היינו תמחוי ואליטריך להמתנת שיאכל הבן כמו שיראה אפילו יאכל יותר מן האב והא דפריך ואי אמרת משלו הוא אובל אמאי חייב היינו אמאי חייב בכל מה שיאכל דהא לא הוה לו למיידו אלא גמיה שאובל יותר מן האב:

הכי גרסינן בספריים שלנו א"א א"י אמרת משל שמים הוא אובל אפאי פודה ומאביין איסורא א"א זכי דיה בו' אבל אי משלו הוא אובל אחי שפיר שהרי הוא כאלו התנה עמו מעיקרא דכרישית לעיל ומשני משום דמיחוי כמקח טעות ור"ח פי' אמאי פודה ומאביין יאכלו בלא פדייה כיון דמשל שמים אובל ומשני איסורא לא זכי ליה רחמנא ולגירסא זו קשה דאחתי הוה ליה למיפוך אמאי אובלין כלל דהכי פריך בקמון גבי נתפרסו עגוליו והוה ליה לשנויי משום דמיחוי כמקח טעות דמשני בקמון: **א"ה** גדולים נמי. א"ר' במעלה להן מוונות ומשל שמים הוא אובל אחי שפיר דקונץ גדולים דכיון דזן אחת מחלי בלב שלם אלא אי אמרת בשאין מעלה להן מוונות אמאי קונץ לגדולין דאין מתרין בלב שלם כיון שאינו זן אחת אלא מיראה הן עושין ואנוסים הן ומשני גדולים אפילו כשאין זן מחלי בלב שלם: **במאי** א"ר ארי וארי במעלה להן מוונות. א"ר' ע"ג דשפיר אוקי כבר מתני' בלון מעלה להן מוונות השמא דאיימי דברייתא דכרישית לאוקמה במעלה להן מוונות סבירא ליה לאוקמה מתני' דומיא דברייתא: **במאי** אוקיפתא. לברייתא במעלה להן מוונות קטנים נמי ניקון מנהר נמי אמאי דמוקי מעיקרא אחי ואידי במעלה כו' דבין מעיקרא ובין השמא מוקמת ברייתא במעלה להן מוונות: **לא** זכי דיה רחמנא. לאו דוקא נקט רחמנא דמדרבנן הוה מליאת קטן ושכרו לאזני אלא כלומר לא זכי ליה רבנן וריצין גרים לא זכי ליה רבנן אי נמי נקט רחמנא משום דמזן התורה מעשה ידיה שלו וצורה לא זכי ליה רחמנא:

דכומיה

הרי זה אוכל ופטור. דכיון דעומדות לקנות לא נגמרה מלאכתן: **אני** ובני. שאינו נשכר לבעל הבית: או ע"מ שיאכל בני בשכרי. שקללת לוי: הוא אוכל ופטור. שהתורה ויתמה לו כלקט שכתה ופאה שפטורין מן המעשר: **ובנו** אוכל וחייב. במעשר דהוה ליה כלוקח מקח שלא נגמרה מלאכתו:

ואי אמרת משלו הוא אוכל. ושכרו הוא ואפילו הכי פטירה רחמנא מכנפשו דדרשינן (יהי) מה נפשך אוכל ופטור אף פועל אוכל ופטור: **בנו** אמאי חייב. הא בשכר אביו הוא אוכל כאביו: **משום** דמיחוי כ"י מקח. הואיל ואמתי. אבל אפילו דידיה דאביו בתנאי א"ע"ג דבשכר הוא לא דמיא למקח: **הרי** אלו לא יאכלו. דבעי מומה דגמר קודש קודש ממעשר ובתחילה על מנת כן נשכרו לו: **ואם** לא הודיען. מתחילה לעשות עמו בנטע רבעי פודה ומאביין: **כמקח טעות**. ואילמלי הודיען לא היו נשכרים לו: **נתפרסו** עגוליו. קליעות שדרסן בעיגולין ונגמרה מלאכתן למעשר ונפלו ונתפרסו ופריך לחזור ולדרסן: **הרי** אלו לא יאכלו. דאין פועל אוכל בדרך שנגמרה מלאכתו למעשר דתניא לעיל (דף פט.) יאל הנודל בתמרים וכו': **נתפרסו** חביוטיו. שניטלו מגופותיהם ושכרו לסותמן: **הרי** אלו לא יאכלו. דנגמרה מלאכתן למעשר: **ואם** לא הודיען. לקמן פריך גבי חביות מאי אודעינהו בעי: **בשלמא** נתפרסו עגוליו איכא מקח טעות. שכשאומר להן מחילה השתכרו לי לדרוס בעיגולין סבירים היו שזו תחלת דריסתן ועדיין לא נגמרה מלאכתן: **מידע** ידעי דאיטעביל למעשר. דמשירד לצור הוי יין למעשר: **נתפרסו** חביוטיו לצור. שנשפכו לצור וסבורין היו שלא היוצאהו משם משירד מן הגת לתוכו: **והסניא** יין משירד לצור. הו גמרו למעשר והרי ירד: **משיקפה**. משיקפאו החרניט על פי הצור כשמתחיל להיות תוסס וטוטלין הזין ומשליכן: **דאמר** ליה לא הוינא ידעין. דמקפי: איבעי לבו לאסוקי כו'. משאמרתו לכס שאני שוכר אחסו למשכו מן הצור וכיון דלא אסוק אדעמייתו סבור וקבול: הוא דנגיד. המושכו מן הצור: **משיקפה** חביוטיו. משנתן חביות והוא תוסס ורמיחמו ועלה ומקנת שמרין קופלין למעלה וקודם שיגופו אותן חביות שולין אותן רמיחות ומשליכן: **דמשלי**. כבר ניטלו רמיחותיו ממנו לחון: **דשריק**. הסותמו במגופות: **קונץ**. ליטול מעות ולא יאכל: **על** ידי ענמו. בשביל ענמו: **מפני** שיש כהן דעת. ידעי וקא מחלי: **במעלה** להן מוונות. ושכר פועלתן שלו: **אי** אמרת משל שמים הוא אוכל משום הכי

ארי זה אוכל ופטור מן המעשר יעל מנת שאובל אני ובני או שיאכל בני בשכרי הוא אוכל ופטור ובנו אוכל וחייב ואי אמרת משלו הוא אוכל בנו אמאי חייב אמר רבנא משום דמיחוי כמקח תא שמע **ה'השוכר** את הפועל לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו ואם לא הודיעם פודה ומאביין ואי אמרת משל שמים הוא אוכל אמאי פודה ומאביין איסורא לא זכי להו רחמנא התם משום דמיחוי כמקח טעות אימא סיפא ינתפרסו עגוליו נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו ואם לא הודיען מעשר ומאביין ואי אמרת משל שמים הוא אוכל אמאי מעשר ומאביין איסורא לא זכי להו רחמנא ויכי תימא הכא נמי משום דמיחוי כמקח טעות בשלמא נתפרסו עגוליו מיחוי כמקח טעות אלא נתפתחו חביותיו מאי מקח טעות איכא מידע ידע דאיטעביל להו למעשר אמר רב ששת שנתפתחו חביותיו לצור והתניא יין משירד לצור כו' עקיבא דאמר משיקפה דאמרו ליה לא הוה ידעין ונימא להו איבעי לבו אסוקי אדעתייכו דלמא מקפה באתרא דההוא גברא דנגיד איהו מקפה והשתא דתני ר' זביד בדבי ר' הושעיא יין משירד לצור ויקפה ור' עקיבא אומר משיקפה בחביות אפי' תימא שלא נתפתחו חביותיו לצור דאמרו ליה לא הוה ידעין דמשלי ונימא להו איבעי לבו אסוקי אדעתייכו דלמא משלי באתרא דההוא דשריק ההוא משלי תא שמע קוצין אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפתחו הגדולים ועל ידי אשתו מפני שיש בהן דעת אבל אינו קוצין לא על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפתחו דעת קא סלקא דעתך במעלה להן מוונות אי אמרת בשלמא משל שמים הוא אוכל משום הכי אינו קוצין אלא אי אמרת משלו הוא אוכל קטנים נמי נקוץ להו הכא במאי עסקינן בשאין מעלה להן מוונות אי הכי גדולים נמי גדולים ידעי וקא מחלי והא תנא ר' הושעיא קוצין אדם על ידי עצמו ועל ידי אשתו אבל לא על ידי בהמתו ועל ידי בנו ובתו הגדולים

אבל לא ע"י בנו ובתו הקטנים וקוצין ע"י עבדו ושפתחו הכנענים בין גדולים ובין קטנים מאי לאו אידי ואידי במעלה להן מוונות ובהא קא מיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכ"ע משלו הוא אוכל ולא קשיא כאן בשאין מעלה להן מוונות וברייתא במעלה להן מוונות במאי אוקימתא במעלה להן מוונות אי הכי קטנים נמי נקוץ להו צערייהו דבנו ובתו הקטנים לא זכי ליה רחמנא במאי אוקימתא למתני' בשאין מעלה להן מוונות הנהיא

אינו קונץ. ע"י עבדיו הקטנים דאין לפועל קטן זכות אלא כשנותן לתוך פיו: אלא אי אמרת משלו הוא אוכל. דתוספת שכר הוא: אמאי אינו קונץ. כי היכי דאגריהו דידיה אכילתן נמי ידעיה: שאין מעלה להן מוונות. ואף שכן אינו שלו. וקא סלקא דעתך אין הרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואני זך ופלוגמא היא בנסכת גיטין (דף יב.). ובהמתו משום לאו דחסימה שאפילו הוא ענמו דש כה דיעה שלו אינו ראוי לתמכה: והתני ר' אושעיא קונץ אדם על ידי ענמו ועל ידי אשתו אבל לא על ידי בהמתו. משום חסימה: וקונץ על ידי בניו הגדולים. אבל לא הקטנים: וקונץ על ידי שפתחו ועבדו וכו'. קשיא עבדים קטנים אעבדים קטנים דמתני': אידי ואידי. מתני' וברייתא: דמר סבר. תנא דמתניתין: משל שמים הוא אוכל. הלכך לית להו למרייהו וזייה באכילתן דאפילו שלהן אינה עד שינתנה לפיסין: אי הכי. בנו ובתו נקוץ להו: במאי אוקימתא וכו'. ולעולם משלו הוא אוכל ומשום דאין מעלה קאמר לא יקוץ: הניחא

(א) לקמן ג. (ב) רש"י לא נהס וי"ח רק להו רחמנא הכא נמי (ע"ש). (ג) ע"ז נו. (ד) (שם) ה' לקמן ג. (ה) (דברים כג.) (ו) (לעיל פ. א.)

מוסף רש"י
משיקפה. הו גמר מלאכה לענין מעשר לאסר בו שחיה ארעי. משיקפה לשון אף כמו קפא תהומא דמסתם סוכה (ג.) אשפין התלוצים על הין כשהוא נת כבול (ע"ז נו.) בדבי ר' הושעיא. במתני' דבי ר' הושעיא: (ס.)

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

צג.

עין משפט
נר מצוה

הניחא וכו' פלוגתא במסכת גיטין: אלא אידי ואידי כשאין מעלה דכולי עלמא משלו הוא אוכל ובהא פליגי וכו': ה"ג ולר' יוחנן וכו'. ולא גרסי' א' הכי גדולים נמי דהא אמרן ידעי ומחלי: משל שמים הוא אוכל. ואפי' מעלה מונוט לא מני קיין אקטנים: ומאי קוץ דר' אבשיא מונוט. שימן להם מונוט מעיקרא הכנה שלא יוכלו לאכול מן העבדים: נקוץ לה. דהתניא לעיל רשאי בעל הבית להחיר פקיע עמיר וכו': מר סבר. תנא דבריימא משלו הוא אוכל ולרבי יוחנן זין כשמעלה מונוט זבין שאין מעלה מונוט וזר פלוגתיה מוקי לה כמעלה. ומנא לדין סבר משל שמים הוא אוכל ואפילו מעלה מונוט נמי לא מני קיין: **ברתני'** מהלכות מדינה. כבר נהגו קן: **גב'** לא שנו. דלן שומרין אוכלין מן התורה: אלא שומרי גנוס ופרדסין. דהוה ליה מחובר כשעה שאין גמר מלאכה הלך מן התורה לא אכיל ואכיל מהלכות מדינה וכו"ש עושה כמחבר כגון מנכס דלכיל ממנהג המדינה: אבל שומרי גיטוס וערימות. עד שלא נגמרה מלאכתן לנמשך אוכל חף מן התורה כדין עושה בתלוש: ושמואל אמר לא שנו. דלכיל מיהת מהלכות מדינה אלא שומרי תלוש אבל שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא דמשמר לאו עושה מעשה הוא הלך לא אכיל מלאכותיה: ומשמר פרק אדומה. משמיטתה ועד כינוס אפרה: מטמא נדדים שעליו. דתנן (פרה פ"ד מ"ד) כל העוסקין בפרה מחילה ועד סוף משמטין נדדים: גזירה שמה יוון כה אכר. ורבנן הוא דגזרו על הטומאה ולא מלאכותיה: משמטות. שגדלין בהן קישואין: ארבעה וחמשה מקשאות. של חמשה אששים: אמאי אוכל. הא אמרת שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא אכיל אלא על כרחן כעושה מעשה דמי ואכלי מיהא מהלכות מדינה כי ממני' מכלל שומרי תלוש אפילו מלאכותיה נמי אכלי: כעקורין שנו. עקורין משמטות עס קישואין שבהם להכי קרי ליה מקשאות ולא קרי ליה קישואין ומשום דשומרי תלוש הם אכלי מהלכות מדינה כי ממני': כשלא ניטל פקס שלהן. ואמר מר לעיל בפרקין (דף פ"ח) דקישואין משפיקסו: כשמואל מסהכרא. מלאכה אפילו מהלכות מדינה לא אכיל וכו"ש שומרי מחובר דהוי עשה שאינה גמר מלאכה ולא עושה מעשה הוא וממני' בשומר תלוש: מכלל דאיכא דלא אכיל מן הסורה

הניחא לזמאן דאמר אין הרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך שפיר אלא לזמאן דאמר "יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך מאי איכא למימר אלא אידי ואידי בשאין מעלה להן מונוט ובהא פליגי דמר סבר יכול ומר סבר אין יכול ורבי יוחנן דאמר יכול הרב שביק מתניתין ועבד כברייתא אלא דכולי עלמא משל שמים הוא אוכל ולא מצי קציץ ומאי קוצץ דאמר רבי הושעיא מונוט דכוותיה גבי בהמתו תבן נקוץ לה אלא בהא קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל: **ברתני'** קוצץ אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפחתו הגדולים על ידי אשתו מפני שיש בהן דעת אבל אינו קוצץ על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא על ידי בהמתו מפני שאין בהן דעת והשובר את הפועלים לעשות בנמשך רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן הנתפרסו עגוליו נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען מעשר ומאכילן יושמרי פירות אוכלין מהלכות מדינה אבל לא מן התורה: **גב'** שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אוכלין מן התורה קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר לא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסין אינן אוכלים לא מן התורה ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר רב הונא ה"משמר את הפרה מטמא בנדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בנדים אמר רבה בר עולא גזירה שמא יזין בה אבר מתיב רב כהנא ה"משמר ארבעה וחמשה מקשאות הרי זה לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי כעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא ניטל פיקס שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסהכרא דתנן ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מן התורה אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מן התורה אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מן התורה ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו לעושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכל שכן שומרי גנות ופרדסות: **ברתני'** ארבעה שומרים הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשובר והשומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל והשושא שכר והשובר נשבעים על השבורה ועל השבורה ועל המתה ומשלמין את ארבעה ואת הגניבה: **גב'** מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבי מאיר היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שובר כנושא שכר רבי מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתניא שובר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבוה איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה ניהו אמר רב נחמן בר יצחק שריג שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חיותא אגודא דנהר פפא שריג דהא מינייהו ונפלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד הא

מוסף רש"י

יכול הרב לומר לעבד. כענין עשה עמי מלאכה ואיני זנך. אלא חזר על הפסחים ופירש ר' קוצץ אדם. לטול מעות ולא יאכל מעשר צבא. על ידי עצמו. כשעל עמו. שיש וזוהא רבא. מפני שיש בהן דעת. ודעי ודעי וקא מחלי ודעי צבא. כשע עמי רבי שלו הרי אלו לא יאכלו דעמי משה. דגמר קדש קדש ממשה. ונתחלה על מתן כן שפירי וי. אמר לא הודיען. מחילה לעשות עמי נשבע רבעי וכו'. ואילו פועלן אוכלין. ממה שעסקין לו. לומר פ"ח. בשעת גמר מלאכה. כשעסקין אותו. בשעה שאין גמר מלאכה. כגון המנכס בתלוש. וישמעאל אמר לא שנו. דלכיל מיהת מהלכות מדינה אלא שומרי תלוש אבל שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא דמשמר לאו עושה מעשה הוא הלך לא אכיל מלאכותיה: ומשמר פרק אדומה. משמיטתה ועד כינוס אפרה: מטמא נדדים שעליו. דתנן (פרה פ"ד מ"ד) כל העוסקין בפרה מחילה ועד סוף משמטין נדדים: גזירה שמה יוון כה אכר. ורבנן הוא דגזרו על הטומאה ולא מלאכותיה: משמטות. שגדלין בהן קישואין: ארבעה וחמשה מקשאות. של חמשה אששים: אמאי אוכל. הא אמרת שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא אכיל אלא על כרחן כעושה מעשה דמי ואכלי מיהא מהלכות מדינה כי ממני' מכלל שומרי תלוש אפילו מלאכותיה נמי אכלי: כעקורין שנו. עקורין משמטות עס קישואין שבהם להכי קרי ליה מקשאות ולא קרי ליה קישואין ומשום דשומרי תלוש הם אכלי מהלכות מדינה כי ממני': כשלא ניטל פקס שלהן. ואמר מר לעיל בפרקין (דף פ"ח) דקישואין משפיקסו: כשמואל מסהכרא. מלאכה אפילו מהלכות מדינה לא אכיל וכו"ש שומרי מחובר דהוי עשה שאינה גמר מלאכה ולא עושה מעשה הוא וממני' בשומר תלוש: מכלל דאיכא דלא אכיל מן הסורה

יכול הרב לומר לעבד. כענין עשה עמי מלאכה ואיני זנך. אלא חזר על הפסחים ופירש ר' קוצץ אדם. לטול מעות ולא יאכל מעשר צבא. על ידי עצמו. כשעל עמו. שיש וזוהא רבא. מפני שיש בהן דעת. ודעי ודעי וקא מחלי ודעי צבא. כשע עמי רבי שלו הרי אלו לא יאכלו דעמי משה. דגמר קדש קדש ממשה. ונתחלה על מתן כן שפירי וי. אמר לא הודיען. מחילה לעשות עמי נשבע רבעי וכו'. ואילו פועלן אוכלין. ממה שעסקין לו. לומר פ"ח. בשעת גמר מלאכה. כשעסקין אותו. בשעה שאין גמר מלאכה. כגון המנכס בתלוש. וישמעאל אמר לא שנו. דלכיל מיהת מהלכות מדינה אלא שומרי תלוש אבל שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא דמשמר לאו עושה מעשה הוא הלך לא אכיל מלאכותיה: ומשמר פרק אדומה. משמיטתה ועד כינוס אפרה: מטמא נדדים שעליו. דתנן (פרה פ"ד מ"ד) כל העוסקין בפרה מחילה ועד סוף משמטין נדדים: גזירה שמה יוון כה אכר. ורבנן הוא דגזרו על הטומאה ולא מלאכותיה: משמטות. שגדלין בהן קישואין: ארבעה וחמשה מקשאות. של חמשה אששים: אמאי אוכל. הא אמרת שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא אכיל אלא על כרחן כעושה מעשה דמי ואכלי מיהא מהלכות מדינה כי ממני' מכלל שומרי תלוש אפילו מלאכותיה נמי אכלי: כעקורין שנו. עקורין משמטות עס קישואין שבהם להכי קרי ליה מקשאות ולא קרי ליה קישואין ומשום דשומרי תלוש הם אכלי מהלכות מדינה כי ממני': כשלא ניטל פקס שלהן. ואמר מר לעיל בפרקין (דף פ"ח) דקישואין משפיקסו: כשמואל מסהכרא. מלאכה אפילו מהלכות מדינה לא אכיל וכו"ש שומרי מחובר דהוי עשה שאינה גמר מלאכה ולא עושה מעשה הוא וממני' בשומר תלוש: מכלל דאיכא דלא אכיל מן הסורה

ואכיל מהלכות מדינה. מדלא תנא אלו אוכלין סתמא. ומאי ניהו או עושה במחובר כשעה שאינה גמר מלאכה או עושה בתלוש כשעה שנגמרה מלאכתו או דבר שאין גדולו מן הארץ: אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין. וקתני הכי (ס) מאי אינן אוכלין אי נמנא שאין אוכלין וכו': אלא לאו שאינם אוכלין כלל. מהשתא על כרחן מן התורה דמי כרישא דאשמעינן דאיכא אחרינא דלכיל ולא מן התורה כשממר תלוש עד שלא נגמרה מלאכתו למעשר קאמר דכיון דאינו עושה מעשה לא אכיל מן התורה ואכיל מהלכות מדינה דלילו כשממר ליהא לאוקמה דהא אפילו עושה מעשה מלאכה לא אכיל כלל כשעה שאינה גמר מלאכה וכו"ש משמר במחובר חנם נשבע על הכל. על כל המאורעות הכתובות בשאר שומרים לחיוב הוא נשבע שכן עלמה לו ופטור. ולקמן השואל (דף ז') יליף לכולה מתני' מקראי: על הכל. גניבה ואבדה ואונסין: **גב'** מי איכא דליום ליה ארבעה שומרין. על כרחן ארבעה מיני שומרין אשכחן: מאן טנא שובר כשומר שכר דמי. דקתני מתני' בתרייהו פטורין מאונס ומשלמין גניבה ואבדה: ר"מ היא. כדמפרש ואזיל: רבה בר אבוה. תנא מתני' שובר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר שכר ר' יהודה אומר כשומר חנם: חיופה. בהמות: שריג. החליקה: הא

עין משפט
נר מצוה